

A Freedom in the World 2025 jelentés értékelése

NMHH

Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság

Készítette:

Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság

2025. április 11.

Minden jog fenntartva.

Tartalomjegyzék

Előszó	3
Vezetői összefoglaló.....	3
1. A jelentést kiadó szervezet és a jelentés módszertana.....	4
1.1. A szervezet és a módszertan ismertetése	4
1.2. A módszertan értékelése	5
2. A globális jelentés főbb állításai	6
3. Magyarország pontszáma	7
4. Magyarországgal kapcsolatos tárgyi tévedések és szubjektív megállapítások	7
5. Zárószó	8

Előszó

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság feladatának tekinti a magyarországi médiahelyzetet értékelő jelentések nyomon követését, annak érdekében, hogy az azokban megfogalmazott felvetések és kérdések szakmai alapú vizsgálatához hozzájáruljon.

Jelen elemzésünkben a Freedom House által kiadott **Freedom in the World** jelentés módszertanát, valamint **médiaviszonyokkal kapcsolatos kijelentéseit vizsgáljuk**, azonosítva a módszertani hiányosságokat, tárgyi tévedéseket és szubjektív megállapításokat.

Vezetői összefoglaló

A **Freedom in the World** jelentéseket közlétező **Freedom House** 1941-ben jött létre. Az **emberi jogok védelmét és a demokratikus változások elősegítését céljaként kitűző szervezetet** magánalapítványok és cégek mellett az amerikai kormányzat is támogatja. Az elsőként 1978-ban kiadott Freedom in the World című éves riport a **politikai és polgári szabadságjogok helyzetének felmérésére törekszik**. A projekt keretében egy **globális jelentést**, illetve az **egy-egy országot önállóan vizsgáló országjelentéseket adnak ki**. 2025-ben 195 állam és 13 vitatott státuszú terület elemzését publikálták.

A jelentés **módszertana az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatát tekinti viszonyítási pontnak**, az értékelés során pedig nem kizárólag a jogszabályok, hanem azok érvényesülésének vizsgálatára is törekszik.

Az **idei kiadás elkészítésében 132 elemző és 40 tanácsadó vett részt**, akik a 2024. január 1. és december 31. közötti fejlemények alapján értékelték az egyes országokat. Az elemzők által javasolt pontszámokat ellenőrző találkozókön vizsgálják felül, amelyeken a Freedom House munkatársai és szakértő tanácsadók is részt vesznek. **Az egyes államok értékelése tehát az elemzők, a tanácsadók, valamint a Freedom House stábja által kialakított konszenzus eredményeként jön létre.**

A jelentés **az országokat 25 indikátor mentén, indikátoronként 0-4 pont között értékeli** (közülük 10 a politikai, 15 pedig a polgári szabadságjogok helyzetére vonatkozik). Az összpontszámok alapján **az egyes államokat szabad, részben szabad vagy nem szabad kategóriába sorolják.**

Több módszertani kritika is megfogalmazható a Freedom in the World jelentéssel kapcsolatosan.

A dokumentum **nem rögzíti egyértelműen, hogy az egyes országjelentések mely elemzőktől származnak**, erre csak azok névsorából következtethetünk. A jelentés **elkészítésében egyetlen magyar elemző vett részt, ami megnehezíti a különböző szempontokat megjelenítő plurális értékelést.** A riport módszertana is elismeri, hogy a dokumentum elkészítésében *„elkerülhetetlen a szubjektivitás”*.

A jelentés transzparenciáját csökkenti, hogy **nem ismerhető meg a felhasznált források listája**. A módszertani ismertető csupán annyit rögzít, hogy az elemzők „*a források széles skáláját használják, beleértve a hírcikkeket, tudományos elemzéseket, nem kormányzati szervezetek jelentéseit, egyéni szakmai kapcsolatokat és helyszíni kutatásokat*”.¹

Az országjelentések **időnként a vizsgált éven kívüli eseményekre utalnak**, annak ellenére, hogy a módszertan szerint egy év eseményei alapján végeznek pontozást. A riport továbbá helyenként megismétli a korábbi évek kiadásainak, több esetben tárgyi tévedéseket is tartalmazó állításait.

Kérdéses továbbá, hogy **a média függetlenségét vizsgáló indikátor 0-4 pont közötti minősítése mennyire teszi lehetővé komplex kérdések értékelését**, az országok közötti különbségek bemutatását.

A Freedom in the World megállapítása szerint **a szabadság globális szintje 2024 során is csökkent**, mivel 60 ország ért el az előző évhez képest rosszabb eredményt, miközben csak 34 állam tudott javítani.

A globális jelentés Magyarországot egyetlen alkalommal említi (az elmúlt évtizedben legtöbb pontot veszítő országok listájában), ugyanakkor több, a visegrádi vagy egyéb európai országokat érintő, médiával kapcsolatos kijelentést is tesz. **Pozitívan értékeli például a lengyel kormányzat közmédiával kapcsolatos tevékenységét**, viszont **kritikus álláspontot képvisel a szerb médiaviszonyokat illetően**.

Az országjelentésben **változatlan maradt Magyarország összpontszáma (65 pont)**, **valamint a média függetlenségét vizsgáló indikátor értékelése is (2 pont)**.

A hazánkat értékelő jelentésben **médiaviszonyokkal kapcsolatos tárgyi tévedések és szubjektívnek tekinthető, alátámasztást nélkülöző megállapítások találhatók**.

A dokumentum szerint például „*az országos, regionális és helyi médiát a kormánypárti orgánumok uralják*”², miközben **a magyar médiapiac sokszínűségét jelzi, hogy a legfontosabb piaci szereplők között** – az online és a televíziós piacon is – **eltérő nézőpontokat megjelenítő médiumokat találunk**. Szubjektívnek és megalapozatlannak tekinthető a jelentés azon kritikája, amely szerint „*a hatóságok által kedvezőtlennek ítélt hangok és nézőpontok háttérbe szorítására tett folyamatos erőfeszítések [...] visszatartották a kormány nyílt kritikáját és az egyéb politikailag érzékeny megnyilvánulásokat*.”³

1. A jelentést kiadó szervezet és a jelentés módszertana

1.1. A szervezet és a módszertan ismertetése

A washingtoni székhelyű **Freedom House 1941-ben jött létre**, azzal a deklarált céllal, hogy előmozdítsák az emberi jogok védelmét és a demokratikus változásokat.⁴ Aktuális pénzügyi beszámolójuk szerint a szervezetet az amerikai kormányzat mellett magánalapítványok (például a Hurford Foundation és az Open Society Foundation), illetve vállalatok (például a Meta és a Google) támogatják.⁵

A Freedom House **első ízben 1978-ban adta ki Freedom in the World című jelentését**, amely a polgári és politikai szabadságjogok helyzetét vizsgálja egyes országokban. Az aktuális, 2025. február 16-án publikált dokumentum **195 államot és 13 vitatott státuszú területet vizsgál**. A projekt keretében **a szervezet egy globális riportot, valamint az egyes országokat önállóan értékelő országjelentéseket tesz közzé**.

¹ [Freedom House: Freedom in the World Research Methodology.](#)

² [Freedom House: Freedom in the World 2025 – Hungary. D1 kérdés.](#)

³ [Freedom House: Freedom in the World 2025 – Hungary. D1 kérdés.](#)

⁴ [Freedom House: About Us.](#); [Freedom House: Our Issues.](#)

⁵ [Freedom House: Financial Statements 2024.](#); [Open Society Foundation: Awarded Grants.](#); [Freedom House: Freedom in the World 2025 – Acknowledgements.](#)

A szervezet szerint a jelentés módszertana elsősorban az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatát tekinti viszonyítási pontnak. A riport **nem kizárólag a jogszabályok, hanem azok végrehajtásának elemzésére is törekszik**, a szabadságjogok helyzetének vizsgálatát pedig kiterjeszti a nem állami szereplők tevékenységére. **Az idei jelentés elkészítésében** – ahogyan a 2024-es kiadás esetében is – **132 elemző és 40 tanácsadó vett részt**. Az előbbieket a vizsgált – 2024. január 1. és december 31. közötti – időszak eseményei és körülményei alapján pontoznak. Az elemzők által javasolt pontszámokat ezután ellenőrző találkozók során vizsgálják felül, amelyen a Freedom House munkatársai és szakértő tanácsadók is részt vesznek. **A végső eredmények így az elemzők, a tanácsadók és a szervezet stábjá által kialakított konszenzus nyomán jönnek létre.**

Az értékelés 25, egyenként 0-4 pont között pontozható indikátor mentén történik, közülük 10 a politikai, 15 pedig a polgári szabadságjogok helyzetére vonatkozik. Az indikátorok értékeit összeadják, így kialakítva az egyes államok **összpontszámát, amely 0-100 pont közé eshet**. Az így elért eredmények alapján **szabad, részben szabad és nem szabad kategóriák valamelyikébe sorolják az országokat.**⁶

1.2. A módszertan értékelése

A Freedom in the World módszertanával szemben több – a korábban közzétett átfogó elemzéseinkben⁷ már kifejtett – kritika is megfogalmazható. **Nem rögzítik egyértelműen, hogy az egyes országjelentések mely elemzőktől származnak**, erre kizárólag azok névsorából következtethetünk.

Ennek kapcsán megjegyezhető, hogy ezúttal is **csupán egy magyar elemző neve olvasható a névsorban, ami megnehezíti a különböző szempontokat megjelenítő plurális értékelést.**⁸ A jelentés módszertani ismertetője is **rögzíti, hogy „egy ilyen vállalkozásban elkerülhetetlen a subjektivitás”.**⁹

Mindössze 132 elemző vett részt 195 állam és 13 vitatott terület vizsgálatában, így **egy elemzőnek akár több ország igen széleskörű** – a választási és politikai rendszerre, kormányzati működésre, véleménynyilvánítás szabadságára, gyülekezési és egyesülési jogra, jogállamiságra, személyes autonómiára és szabadságjogokra kiterjedő – **értékelését kellett elvégeznie.** Kérdéses, hogy egy-egy elemző rendelkezhet-e mélyreható ismeretekkel ezen szerteágazó területeken, akár több állam kapcsán.

A jelentés elkészítésének átláthatóságát csökkenti, hogy nem ismerhetők meg a felhasznált források. A módszertani ismertető csupán annyit rögzít, hogy *„az elemzők, akik a jelentéstervezeteket és a pontszámokat készítik, a források széles skáláját használják, beleértve a hírcikkeket, tudományos elemzéseket, nem kormányzati szervezetek jelentéseit, egyéni szakmai kapcsolatokat és helyszíni kutatásokat.”*¹⁰

A források megismerhetőségének hiányában **kérdésként merülhet fel, hogy a jelentés elkészítése során mennyire törekedtek eltérő álláspontokat bemutató cikkek, jelentések és elemzések használatára.**

A 2025-ben kiadott, Magyarországot vizsgáló országjelentésben is **megjelennek tárgyévén kívüli események**, annak ellenére, hogy **a jelentés módszertana kifejezetten rögzíti, „az elemzők az országokat és területeket a határaikon belüli, a vizsgált időszakban fennálló körülmények és események alapján pontozzák.”**¹¹ Ennek szemléletes példája, hogy a riport, akárcsak tavaly, a 2021-es Pegasus-ügyre hivatkozik.

⁶ Freedom House: Freedom in the World Research Methodology.

⁷ NMHH: Médiaszabadság-jelentések értékelése. 2025. 01. 08.; NMHH: Ismét a magyar médiaviszonyokat értékelő jelentések hiányosságaira világít rá az NMHH. 2025. 01. 08.; NMHH: Módszertani hiányosságok és tárgyi tévedések a Freedom House legújabb, médiaszabadsággal is foglalkozó jelentésében. 2024. 03. 22.

⁸ Freedom House: Acknowledgements.

⁹ Freedom House: Freedom in the World Research Methodology.

¹⁰ Freedom House: Freedom in the World Research Methodology.

¹¹ Freedom House: Freedom in the World Research Methodology.

Az országjelentés emellett **több alkalommal is megismétli a korábbi évek dokumentumaiban található**, helyenként tárgyi tévedéseket vagy szubjektív véleménynyilvánításokat tartalmazó **állításokat**, annak ellenére, hogy a jelentések csak egyetlen év eseményeit hivatottak értékelni.

Módszertani **kérdésként merül fel** továbbá, hogy **az indikátorok 0-4 pont közötti minősítése mennyire teszi lehetővé egy ország médiahelyzetének komplex értékelését**, a médiaszabadság változásainak bemutatását, valamint az egyes államok közötti különbségek érzékeltetését.

A Magyarország által a média függetlensége területén elért **kétpontos eredmény például megegyezik India pontszámával**, ahol a riport szerint az újságírók *„munkájuk során zaklatásnak, halálos fenyegetéseknek és fizikai erőszaknak vannak kitéve. Az ilyen támadásokat ritkán büntetik, és néhány esetben a rendőrség bűnrészességével vagy aktív részvételével történtek.”*¹²

A pontozás korlátaira a harmadik fejezetben szereplő táblázat is rámutat, amelyből kiderül, hogy **a média függetlenségét értékelő indikátor pontszáma az aktuális módszertan 2018-as bevezetése óta változatlan** Magyarország esetében. Hasonló tendencia látható egyéb országok vonatkozásában is.

E tekintetben **előremutató lenne, amennyiben a jelentés lehetővé tenné, hogy az egyes indikátorok pontszámai törtértékekkel változzanak**, ezzel nagyobb teret adva az országok közötti differenciálásra.

2. A globális jelentés főbb állításai

A Freedom in the World értékelése szerint **a szabadság globális szintje** – az elmúlt 19 évhez hasonlóan – **2024 során is csökkent**, mivel a tavalyi értékeléssel összevetve 60 ország ért el rosszabb eredményt, míg csupán 34 javított a pontszámán. A jelentés továbbá rögzíti, hogy **2005 óta közel megháromszorozódott az olyan nemzetek száma, amelyek a média függetlenségének indikátora esetében 0 pontot kaptak**.

A 2025-ös kiadásában a legnagyobb visszaesést El Salvador, Kuvait, Haiti és Tunézia szenvedte el, míg a Banglades, Bhután, Sri Lanka és Szíria esetében figyelhető meg a legjelentősebb növekedés.¹³

A riport, akárcsak a tavalyi évben, mindössze **egyszer nevesíti Magyarországot**, az elmúlt évtizedben a legnagyobb pontszámcsökkenését mutató országokat között. Eszerint hazánk tíz év alatt 17 ponttal esett vissza.¹⁴

A Freedom in the World idei kiadása **ugyanakkor több, a visegrádi és más európai államok médiaviszonyait érintő állítást tesz**. A jelentés szerint például Szlovákiában *„választott vezetők próbálják aláásni azokat az intézményeket, amelyek hatalmuk ellenőrzésére hivatottak, mint például a média”*.¹⁵ A riport emellett **beszámol a lengyel közmédia körül lezajló** – közjogi szempontból vitatott – **folyamatokról**, megjegyezve, hogy a személyzeti és szervezeti reformokat *„pozitívan jellemezték az Európai Bizottság által kiadott, 2024-es jogállamisági jelentésben.”*¹⁶ **Kritizálják továbbá a szerb médiahelyzetet**; értékelésük szerint a balkáni ország *„tanulságos példát szolgáltat arra, hogy a választott vezetők miként ássák alá a médiát.”*¹⁷ Tendenciaként azonosítja továbbá, hogy a *„választott vezetők aláássák a médiát [...] az alapvető szabadságjogokat és a demokráciát fenyegetve”* egyre több, általuk demokratikusnak tartott államban.¹⁸

¹² [Freedom House: Freedom in the World 2025 – India.](#)

¹³ [Freedom House: Freedom in the World. The Uphill Battle to Safeguard Rights. 1. és 8. o.](#)

¹⁴ [Freedom House: Freedom in the World. The Uphill Battle to Safeguard Rights. 9. o.](#)

¹⁵ [Freedom House: Freedom in the World. The Uphill Battle to Safeguard Rights. 10. o.](#)

¹⁶ [Freedom House: Freedom in the World. The Uphill Battle to Safeguard Rights. 13. o.](#)

¹⁷ [Freedom House: Freedom in the World. The Uphill Battle to Safeguard Rights. 14. o.](#)

¹⁸ [Freedom House: Freedom in the World. The Uphill Battle to Safeguard Rights. 16. o.](#)

3. Magyarország pontszáma

Magyarország a tavalyival megegyező **65 pontot kapott a Freedom in the World 2025-ös értékelésében. Változatlan a média függetlenségére vonatkozó indikátor korábbi 2 pontos eredménye is.** Hazánk utóbbi pontszáma a jelenlegi módszertan alkalmazásától kezdődően, azaz 2018-tól azonos.¹⁹ **Az alábbi táblázatokban Magyarország pontozása egyes európai államok eredményeivel összevetve láthatók.** A jelenlegi módszertan alapján 2018 óta értékelik a média függetlensége nevű indikátort. 2014-2017 között a legfeljebb 16 pont elérését lehetővé tevő véleménynyilvánítás szabadsága indikátor keretében vizsgálták a médiaviszonyokat, míg 2014 előtt csupán a polgári és politikai szabadságjogok területét pontozták önállóan.

	HUN	UK	GER	FRA	POL	CZ	SK	AUT
2014	15	15	15	15	16	16	16	16
2015	14	15	15	15	16	16	15	16
2016	13	13	15	14	16	16	15	16
2017	13	14	15	14	14	15	15	16

1. táblázat: Magyarország és egyes európai országok pontszámai a Freedom in the World jelentések véleménynyilvánítás szabadságát vizsgáló indikátorában 2014 és 2017 között (Forrás: Freedom in the World jelentések)²⁰

	HUN	UK	GER	FRA	POL	CZ	SK	AUT
2018	2	4	4	4	3	4	3	4
2019	2	4	4	4	3	3	2	3
2020	2	4	4	4	3	3	2	3
2021	2	4	4	4	3	3	3	3
2022	2	4	4	4	3	3	3	3
2023	2	4	4	4	3	4	3	3
2024	2	4	4	4	3	4	3	3
2025	2	4	N. A.	N. A.	3	N. A.	N. A.	N. A. ²¹

2. táblázat: Magyarország és egyes európai országok pontszámai a Freedom in the World jelentések média függetlenségét értékelő indikátorában 2018 és 2025 között. (Forrás: Freedom in the World jelentések)²²

4. Magyarországgal kapcsolatos tárgyi tévedések és szubjektív megállapítások

Az ideai jelentésben is megtalálhatók olyan, a magyarországi médiahelyzetet érintő állítások, amelyek tárgyi tévedéseket vagy szubjektív megállapításokat tartalmaznak. A plurális tájékozódás lehetőségével összefüggésben a jelentés kifejti, hogy „*a média jelentős elfogultsága a kormánypártok irányába [...] akadályozta a választókat abban, hogy megalapozott döntéseket hozzanak.*”²³ Ehhez kapcsolódóan megjegyzi továbbá, hogy „*bár léteznek magántulajdonban lévő, ellenzékhez kötődő médiaorgánumok, az országos, regionális és helyi médiát a kormánypárti orgánumok uralják.*”²⁴

Ezzel szemben – ahogyan a fentiekben említett elemzéseinkben is kifejtettük – **a magyar médiapiac sokszínűnek mondható, a legfontosabb piaci szereplők között eltérő álláspontokat megjelenítő**

¹⁹ [Freedom House: Freedom in the World 2025 – Hungary.](#)

²⁰ [Lásd: Freedom House: Publication Archives.](#)

²¹ Elemzésünk lezárásakor a Freedom House még nem publikálta a részleges pontszámot megjelenítő országjelentések mindegyikét.

²² [Lásd: Freedom House: Publication Archives.](#)

²³ [Freedom House: Freedom in the World 2025 – Hungary. A2 kérdés.](#)

²⁴ [Freedom House: Freedom in the World 2025 – Hungary. D1 kérdés.](#)

médiумokat találunk. A közéleti tájékozódásban még mindig nagy jelentőséggel bíró televíziós piacon a jellemzően kormánykritikusnak tartott RTL csatorna hírműsorai a legnézettebbek.²⁵ A sokszínű tájékozódás lehetőségeinek vizsgálatakor érdemes továbbá figyelembe venni az online szegmenst is, amelyben a legnépszerűbb források között számos különböző nézőpontokat megjelenítő sajtóterméket, közösségimédia-oldalt és YouTube-csatornát találunk.

Az idei riport is úgy fogalmaz, hogy a médiatörvény 2021-es módosítása „**megtiltotta a nemi és szexuális sokszínűség megvitatását az iskolákban, a médiában, a reklámokban és más nyilvános helyeken.**”²⁶

Ennek kapcsán ezúttal is megjegyezhető, hogy az említett törvény módosítása **nem tiltotta meg a nemi és szexuális sokszínűség megvitatását a médiában, hanem szigorúbb életkorbesorolási szabályok alkalmazását várja el.**²⁷

A Freedom in the World 2025-ös kiadásának Magyarországról szóló országjelentése több szubjektív, alátámasztást nélkülöző megállapítást tesz. Ilyennek tekinthető például a riport kijelentése, miszerint „*a Fidesz kormánykoalíció és szövetségesei számos kritikus médium bezárásán vagy felvásárlásán dolgoztak*”,²⁸ mivel nem fejt ki, mely médiumok kapcsán jutott erre a következtetésre.

Ugyancsak eltekint a jelentés annak az állításának a kifejtésétől, amely szerint „*a hatóságok által kedvezőtlennek ítélt hangok és nézőpontok háttérbe szorítására tett folyamatos erőfeszítések – többek között a tudományos intézményekben, a nem kormányzati szervezetekben és a médiában – visszatartották a kormány nyílt kritikáját és az egyéb politikailag érzékeny megnyilvánulásokat.*”²⁹

Elemzésünk a Freedom in the World médiahelyzetet érintő állításainak áttekintésére irányult. A jelentésben azonban egyéb pontatlanságok is megfigyelhetők, például amikor 2024 februárjában az igazságügyi miniszter lemondásáról írnak, miközben az említett közszereplő ezen pozíciójáról már 2023 nyarán lemondott.³⁰

5. Zárszó

A médiaszabadság értékelésével kapcsolatos szakmai alapú párbeszéd jegyében készült fenti elemzésben **több átláthatóságot érintő módszertani kritikát is megfogalmaztunk a Freedom in the World jelentés kapcsán.**

Nem ismerhető meg egyértelműen, hogy az egyes országokat mely elemzők pontozták, erre csak a jelentés összeállítóinak névsorából következtethetünk. Ebben egyetlen magyar szakértő szerepel, ami megnehezíti a különböző szempontokat megjelenítő plurális értékelést.

A jelentés továbbá **nem rögzíti pontosan, milyen forrásokat használtak fel,** így kérdésként merülhet fel, mennyiben törekedtek eltérő álláspontok megjelenítésére, egymással történő összevetésére.

Módszertani szempontból problematikusnak tekinthető, hogy a jelentés **helyenként tárgyéven kívüli eseményeket elevenít fel,** valamint megismétli korábbi évek megállapításait.

Ugyancsak **megkérdőjelezhető, hogy a riport által használt 0-4 pont közötti minősítése alkalmas-e a médiaviszonyok komplex értékelésére,** hiszen látható, hogy azonos pontszámokkal bíró országok között maga a Freedom in the World is jelentős különbségeket azonosít. Ezzel kapcsolatban előremutató lehetne, ha lehetővé tennék, hogy az egyes indikátorok pontszámai törtszámokkal változzanak.

²⁵ NMHH: Médiapiaci Jelentés 2024. 174. o.

²⁶ Freedom House: Freedom in the World 2025 – Hungary. F4 kérdés.

²⁷ Lásd erről: A médiaszolgáltatásokról és tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény 9. §-ának (6) bekezdése.

²⁸ Freedom House: Freedom in the World 2025 – Hungary. D1 kérdés.

²⁹ Freedom House: Freedom in the World 2025 – Hungary. D1 kérdés.

³⁰ Freedom House: Freedom in the World 2025 – Hungary. C2 kérdés.

Az idei évben is azonosíthatók a médiával kapcsolatos tárgyi tévedések és szubjektív megállapítások.

A jelentés szerint a magyarországi médiaviszonyok nem teszik lehetővé a megalapozott tájékozódást. Megállapítható azonban, hogy a magyar médiapiac sokszínű, a piacvezető médiumok között eltérő álláspontokat megjelenítő források találhatók meg. A kiadvány **elmulasztja alátámasztani azon kijelentését, amely szerint Magyarországon „számos kritikus médium bezárásán vagy felvásárlásán dolgoztak”**, nem fejti ki mely médiumokra vagy eseményekre utal.